

NELLY FRJDA - TON KUYL - INA VAN FAASSEN
KEES COOLEN - DORJN CURVERS - HUGO HAENEN
EN CAROLINE ALMEKINDERS IN

GEED FAAL

VANHAYE VAN DER HEYDEN
REGIE CHRISTIAAN NORTIER
DEKOR: PATRICK THEUNISS
KOSTUUMS: YAN TA

Een plek voorbij goed en fout

TEKST: JAN BOEZER

Mijn eerste therapeutische gesprek met Wibe moet ergens begin 1992 zijn geweest op de locatie 'winkelcentrum Overvecht'. Er waren nog geen routeplanners en ook geen tomtoms. Nadat ik eerst door Utrecht had gedood wist iemand mij de goede weg te wijzen. Ik moest aan de achterkant van het winkelcentrum parkeren en ook via de achterkant naar binnen. De voorkant heb ik zelfs nooit gezien. Via een halletje en het keukentje kwam ik in het kamertje van Wibe. Dat was echt heel klein. Laat het eens drie bij drie zijn geweest. Ik weet nog dat ik dacht: 'Waar ben ik nou toch terecht gekomen?'. Eerst had ik angst. Later ben ik er ook met veel plezier naar toe gegaan. En nu, terugkijkend, draag ik juist aan deze locatie zeer goede en bijzondere herinneringen met me mee. Zo ben ik in mijn onschuld een keer op de stoel van Wibe gaan zitten. Toen hij binnenkwam vroeg hij me op een andere stoel plaats te nemen. Het was me een raadsel wat de reden daarvan was. Pas later werd het me duidelijk wat mijn plek was tijdens de gesprekken.

VOORBIJ HET OORDEEL VAN GOED
EN FOUT IS EEN OPEN VELD.
IK ONTMOET JE DAAR. RUMI

Mijn vrouw Inge volgde in die tijd lessen van Wibe bij het SPSO. Op een dag kwam ze thuis met de mededeling: 'Ik weet nu wat er met jou aan de hand is. Het gaat over jouw vader en er is een geheim.' Zo kwam ik bij Wibe terecht. Hij had me meteen door. 'Wat had jouw vader met de oorlog?', was zo'n beetje zijn openingsvraag. Ik was een eenzaam jongetje, dat alles tot in den treuren goed wilde doen. Dan doen anderen het al snel fout. Daar leefde ik in, in het goed-fout principe. En als iemand die makkelijk alles alleen kon doen. In mijn hele familie heb ik nooit aansluiting gekregen. Er werd gezwegen. Als ik als kind aanbelde bij vriendjes van school gingen de deuren dicht. Ik ben er mee opgehouden. Wat mij het meest heeft verscheurd, is dat er in het dorp nooit iemand heeft gezegd wat er met

mijn vader is gebeurd. Ik ben me af gaan sluiten. Keihard gaan werken. Tot het mis ging en ik in de WAO terechtkwam.

Wibe deed wat niemand eerder had gedaan. Hij deed de deur open en hij vertelde zijn eigen verhaal over zijn vader en de vriendschap met een man die later een oud-SS'er bleek te zijn. Het bleef niet bij therapie. Het werd intermenselijk. Een van de mooiste herinneringen is dat Wibe mij, ergens in mei, vroeg: 'Jan, wat heb jij op 4 mei gedaan?' 4 en 5 mei. Ik ging er met een grote boog omheen. Voor mij geen herdenking. Voor mij geen bevrijding. 'Ik sta om 20.00 uur stil', zei Wibe, 'en dan denk ik ook aan jouw vader.' Dit was voor het eerst dat iemand, en niet de eerste de beste, mededogen had met mijn vader. Dat was zo'n cruciaal moment. In mij kwam de weg vrij om dat ook te doen, om mededogen te hebben met mijn vader. Het was de eerste keer dat ik warmte, compassie en liefde durfde toe te laten in mijn leven.

Ik moest mijn vader vinden om vrede in mijzelf te vinden. Bij de gemeente stond hij als vermist, terwijl zij wisten dat hij op Dolle Dinsdag door het verzet was doodgeschoten. Ik vond hem op de begraafplaats in het dorp. Toen ik daar kwam zei de grafdelver: 'Toevallig. Mijn vader heeft mij gezegd, dat er zo'n vijftig jaar na de oorlog iemand zou komen om te vragen naar het graf.' Zijn vader, eveneens grafdelver, had het grafnummer destijds op de muur van het huisje gekerfd waar in die tijd de lijkwagens stonden. Zo kon hij weten waar mijn vader begraven lag, omdat hij vermoedde dat het geheim zou worden gehouden. In 2002 heb ik mijn vader opgegraven en herbegraven. Ik heb hem op de aarde gebracht en hem een graf gegeven waar zijn naam op staat.

Als je geworteld bent in het verkeerde is het moeilijk om bij het goede uit te komen. Het grootste geschenk dat Wibe mij heeft gegeven, is dat hij de verbinding legde. Tussen de verhalen van zijn vader en mijn vader. Tussen goed en fout. Ik ben geboren toen mijn vader al was gestorven. Ik ben naar hem vernoemd. Om mezelf een plek te geven onder de mensen heb ik het nodig gehad om mijn vader te vinden en de waarheid te weten. 🌱

Jan Boezer volgde jarenlang vele trainingen en therapie bij Wibe Veenbaas. In 2002 verscheen zijn verhaal in de aflevering 'Zwijgen is fout' van het EO-programma 't Zal je maar gebeuren.